

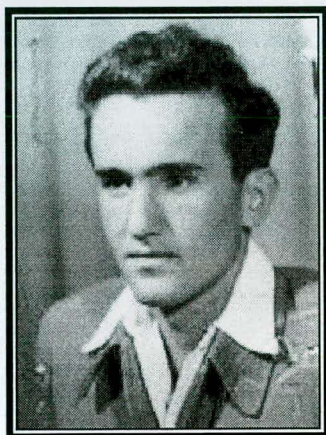

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי בנימין המאירי ז"ל

בן מלכה ויוסף
נולד בירושלים
בתאריך כ"ד בכסלו תרצ"ו, 20/12/1935
התגורר בירושלים
התגייס ביולי 1953
שרת בחיל רגלים
נפל בקרב באזור בית גוברין
בתאריך ה' בתשרי תשי"ז, 10/9/1956
נקבר בהר הרצל

אזור: ב חלקה: 8 שורה: 2 קבר: 1

בן 21 בנפלו

קורות חיים

בן יוסף ומלכה. נולד ביום כ"ד בכסלו תרצ"ו (20.12.1935) בירושלים, בה שנה שהוריו עלו לארץ מצ'כיה. אחרי סיימו את לימודיו בבית-הספר היסודי "תחכמוני" בירושלים עבר לבית-הספר התיכון בבית-הכרם ואף כאן למד בהצטיינות עד סיומו. מילדותו היה חניך "התנועה המאוחדת" ולאחר שנים הפך בה למדריך - תפקיד אשר בו מצא סיפוק רב. עם סיום לימודיו בבית-הספר התיכון גויס לצה"ל (יולי 1953), בו שירת כסייר ביחידה קרבית. מתוך הכרתו שחיי-הצבא הם הכרחיים התמסר לתפקידו במלוא הלהט שבלבו. בעודנו במדים התחיל מתכונן לבחינות-פרס באוניברסיטה העברית ולאחר שעמד בהן בהצלחה מרובה הוענקה לו סטיפנדיה ואז נתקבל לאוניברסיטה. שנה אחת בלבד הספיק לעשות בלימודיו האוניברסיטאיים במקצועות סוציאלוגיה והסטוריה כללית. בד בבד עם לימודיו עסק בעבודות שונות לצורך קיומו; בין השאר התמסר להכנת המשק הנטוש נוה-אילן כסניף של הכפר הירוק. עיקר עיסוקו היה בכתיבת מאמרים על שאלות העולם, העם והארץ; נטיה לכתיבה גילה בעודנו בגיל צעיר ובעזבונו נמצאו שירים, סיפורים ומאמרים. הכל חיבבוהו והוקירוהו על יושר-לבו, טוהר-מידותיו ונועם-הליכותיו. בתכניתו היה לשאת לאשה את בחירת-לבו כתום שירות-המילואים, אולם ביום ה' בתשרי תשי"ז (10.9.1956) נפל בקרב על-יד דווימה. הובא

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי שעל הר-הרצל בירושלים. קוים
לדמותו וחלק מעזבונו בשירה מובאים בחוברת שהוצאה לזכרם של
הנופלים בקרב דווימה על-ידי חבריהם-לאימונים. ההורים הוציאו ספר
לזכרו בשם "גיבורים ללא תואר", המכיל את עזבונו.

בְּנִימִין הַמַּאֲרִי (מַאֲרֹבִּינִי)

נִזְכָּר וְלֹא נִשְׁכַּח

עַל הַגֵּל יַעֲלוּ עֲשָׂבִים
וּפְרָחִים בּוֹ יִפְרְחוּ;
הָעֵץ שֶׁלְבָלֵב יוֹרִיק בְּעָלִים
וְרִיחוֹ יִהְיֶה מְסָבִיב.
הַחַיִּים יִצְחָלוּ כֹּה בְּכָל,
הַחַיִּים גַּם יִשְׁמְחוּ,
כִּי תִכְלִים הֵם שְׁמִי שֶׁל עוֹלָם
וְעוֹמֵד בּוֹ אָבִיב.
הַחַיִּים שֶׁעָבְרוּ בְּדֶרֶכָם
יִסְפְּרוּ סִפּוּרִים לְמוֹכֶרֶת
וְהַסִּפּוּר הַנּוֹגֵה
יִשְׁתַּכַּח מִכָּל וּפְרַח לוֹ,
בֶּרֶק הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה, הַשְּׁחוּקָה, תִּסְפָּר
כִּי עוֹדְנָה זֹכֶרֶת.
זֹכֶרֶת הָאֶבֶן יָמִים אֲפֹרִים
עַתָּה אָבִיב עֲמֵד וְשֹׁחַק
וְנִיחוֹת לְחוֹכוֹת אֱלִי-קָבֵר
הוֹרְדוּ וְנִגְלָה הָאֶבֶן.
הָעוֹלָם רוֹנֵן וְעָלִיז כֹּה עַתָּה,
וְהַכֹּל שֶׁהָיָה הוּא שָׁכַח.
הוּא שָׁכַח הַבָּנִים שֶׁנִּפְּלוּ וְאֵינָם,
הוּא שָׁכַח עַתָּה הוֹרְדוּ אֱלִי-קָבֵר.
וְהָאֶבֶן, שִׁחְקוֹהָ טְפוֹת הַמָּטָר,
תִּסְפָּר לְמַתְבוֹדֵד לִיָּדָה
כִּי הָיוּ הַיָּמִים וְאֵינָם עוֹד
וְכָרוֹת חֲלָפוּ וְעָבְרוּ,
עַתָּה אֲשֶׁר וּסְעָרָה בְּאֵוִיר שִׁחְקוֹ,
עַתָּה גִּיְיָה לְקָבֵר יִרְדֶּה...
טְהוֹר הָאֵוִיר וְנָקִי מְסָבִיב,
כִּי עָבְרוּ הַיָּמִים שֶׁסָּעְרוּ.
שָׁכַחוּ הָאֲחִים אֶת הַדָּם שֶׁנִּשְׁפָּף,
שָׁכַחוּ כִּי כָאֵלֶּה הָנָם.
וּמֵאֵז מְעוֹלָם כְּמוֹ אָבִיב יִתְרוֹנֵן
וְהַדָּם שֶׁנִּשְׁפָּף לֹא הָיָה,
וְהַנּוֹפְלִים שֶׁהָלְכוּ לֹא הָיוּ מְעוֹלָם,
לֹא הָיוּ, לֹא יִהְיוּ – כִּי אֵינָם.
וְלִילֵד הָרֹו עַתָּה יִסְפְּרוּ הַסִּפּוּר,
יִשְׁמְעוּנוּ כְּמַעֲשֵׂיָהּ.

6.6.51

קִצְתִּי בְּכַבְלִים

קִצְתִּי בְּכַבְלִים הַנָּחִים עָלֵי שִׁירִי,
כַּבְלֵי יָמִים שֶׁעָבַשׁ בָּם עָלָה.
דְּרוֹר יִשְׁאֵל שִׁירִי: הַדְּרוֹר וְהַמְּרָחֵב.
גְּאוֹת בְּאוֹן אֶל הָר, לְרִדָּת עֲמָקִים.
אֲחִי הַפִּיטְטִינִים, הֲגַם אַתָּם כְּמוֹנִי?
נַעַר רַךְ עוֹדֵנִי בְּשָׁנִים וְשִׁיר חֲנִי פוֹרֵץ.
מִפְּלֵס אֲנִי דְרָכִי בֵּין סִבְכֵי הַיַּעַר
הַעוֹמְדִים בְּשִׁבִּיל זֶה בּוֹ אֶהֱב לִילֵךְ...

שִׁירִי לֹא מָלַל הַמְּלֹחַת הָרִיק,
לֹא בְּחֶרְפוֹ וּבְנִפְּתָם לִי אֶתְהַדֵּר.
דֵּל אֲנִי בְּמִלּוֹתֵי וְלֹא יִגְדֵּל הַשִּׁיר,
אֲדָּה מִן הַלֵּב גּוֹאֵה הוּא וְהוֹרֵס.

יִתְפָּרֵץ אֶל פִּי, יֵצֵא אֶל עוֹלָמוֹ,
וּבְדֶרֶךְ מַדְבְּרֵי יִשְׁמִיעַ מִלּוֹתָיו.
יִתְהַדֵּד קֵט רֵגַע וּבְאִפְקֵי הוּא גּוֹנֵעַ,
אֲדָּה שׁוֹב יִנְעֵשׂ מִפִּי וּלְהִתְהַדֵּד יָשׁוּב.

10.11.51

יָרוּשָׁלַיִם

א

בְּרִדָּת הָעָרֵב וְאֶפֶל יָכַס אֶת הָעִיר,
וְעָלְטָה תַתְּנֵב בֵּין בְּתִיָּה, הַהוֹזִים בְּשָׁנָתָם הַגְּדוֹלָה,
יִהְיוּ רוּחוֹת הַהָרִים, בְּנִבְעוֹת שֶׁסָּבִיב לָהּ, בְּחֶרֶשׁ,
וְדַמְמַת הַדּוֹרוֹת תַּעֲטָה אֶת הָעִיר בְּמַעֲשֵׂי-קִדְשׁוֹת.
כָּל אֶבֶן מִקִּיר תִּסְפָּר, כָּל יָד בָּן מַחוּמָה יַעֲנֶה לָהּ,
הַרוּחוֹת הַחוֹלְפוֹת בָּהּ בְּלִיל, הַדְּמָמוֹת הָעוֹנְנוֹת בְּלִבָּהּ,
כָּלֵם יִשְׁרֹו שִׁירָה הַנִּשְׁנֵב, שִׁירַת אֶלְפֵי הַשָּׁנִים.
בְּרִדָּת הָעָרֵב וְצִלְלֵי-הַלֵּילוֹת יִתְפָּשְׁטוּ כְּאֶצְבָּעוֹת-אֱלֹהִים
בֵּין הַדְּמָמוֹת תִּשְׁמַע שִׁירָתָהּ הַנִּצְחִית
וְיִתְסַפֵּר עַל תְּפִאֲרֶת עָבֵר, עַל הוֹד וְעַל יָפִי,
עַל אֱלֹהֵי שָׁכֵן בְּחוֹכָהּ, עַל גְּדֻלַּת הִיָּתָה בָּהּ.
תִּתְהַדֵּד שִׁירָתָהּ מְסָבִיב, בְּבִקְעוֹת, בְּהָרִים הַגְּבוּהִים,
בְּחוּמָה תַתְּנֵב, תַּעֲלֶה, תִּשְׁנֹא מִגְּדִלֵי-דוֹרוֹתֶיהָ
בְּרִדָּת הָעָרֵב, עַתָּה אֶפֶל יָכַס אֶת הָעִיר תִּתְהַדֵּד שִׁירָתָהּ...

ב

קרועה הנך מתוך תוכי הנפש.
ביד האהבה גנור, נשמע הלב -
והיה ללבך לבת האהבה.

בזרח שמש ובאדם השקיעה
בדמוי תלום ידבק הוא ברוחך.
ושב הלב וחבר ללבו הראשון.

מני חביון גופו גולת את אוצרך
לקחת ממנוניו ורעים ופריגו.
וברחמך החם ורעי-אדם תשמרי.

בבוא ימי-אביב, בבכורי הפרי,
בגמל האשכולות, הנץ הרמונים,
תשיכי לחיקו גולת האהבה.

15.12.51

א מ י

עוד אז, עת מרחמך וצאתי,
קרעת מנפשו קריעה אחת גדולה
ותשימיה בחינה על לוח לבבי,
ובקריעה הזאת זעה נדם לבך!
כי אהבתני, הורתי, כי אמא לי הנך.

שנים נקפו, עברו. גדלתי בדמעה.
לא חסכת צמל ממך ופת מבין שפתך.
ותל בלשני מחלצות כי אהבתני, הורתי.
אמי! ראיתי, עת עיני פקחתי משנתי,
את הנזעה שלך אשר עלי הנרת.

אמי! את אחת לי ואין אחרת עוד
ואהבתך אהבה ללא שקר ושלם.
אהבתך קרנך לבנך אשר אהבת -
מה מפת, אמי, אשר לך יתן?
מה שקר אשר יהיה לאהבת האם?

בי וזרם דמך, אמי! בי גלכו חניך.
שתי ציניך בלבבי ואהבתך פמוהן.
אני, אמי, נושא אתי כל שאת תותירי.
הן בנך אני, האם, בן אוהב הנני.
אמי! חיי ואהבתי, חיי ואהבך.
אמי! אחת את לי; על כן, אמי, חיי נא!

29.1.52

יום ירושלים גונחת, זועקת מרב יסורים.
דמעתה תגל ותיבש, ואנחתה תשתבר בהרים.
ירושלים בוכה וחורקת שנה, זועמת אל שמי השמים,
חדי כידונות עליהם הציעו ערשה, דקרוה עד זב דמה,
מפציי-החרבן קרקרוה עד תם וכאלו אפס כבר אונה.
בבקיע חומת מעזה כטפת-שרף נולה דמעתה,
וברוחות המדבר החמים יהדהד בקיה הנורא, האים.
יום ירושלים גונחת, מטה לפל אלי-ארץ,
כבד משאה מימים, גדול מכחה וחזק.
ירושלים נבטת סביב לה, נעשן-האודים ותאבד למרום,
יכס ענני הרקיע, יעפיל עליהם אל שמי השמים.
אין עונה לירושלים העיר, בודדה היא קורסת וחלה,
חורקת שנה חועמת, עוצרת קולה מלשאג ברתיה,
ולפל שדודה, מיתמת, בין תימרות העשן העולות.

ג

לילה חיק הצת בעלם, להבת פורצה לשחקים.
יבדמו שמי-ירושלים, ממורחה לפאתי מערב.
יוסרו ככלי דורותיה, תעור כלביאה מנומה הארץ.
תקיץ משפעת-דמעותיה, תקוץ בהי ובקונות הימים.
יבויק אורה למרחקים, יאיר מחשבי-אפסים.
ומקרב בה יקום דור גבורים, באריות ישאגו שאגם,
יועמו, יסחפו בסופה ענקית לנתק מוסרות-בירתם.
לילה חיק הצת בעלם. ירושלים עולה מן האש.
קרבה בסערה גדולה, נעמה גודי גבורים,
גחלים שלחשו בדורות ותחברו ללהבת בוערת,
להבת של מרד נדם, מחרבן ועיים היא עולה.
היא עטה בסופה אל אורו של הבקר הנך.
בשאגת אדירים קרבה היא ליום השופע אורות.
ירושלים עולה מן האש ולהבת תאיר מחשביה.

27.11.51

ח נ ה

באש עלית מצלע האדם.
עם חורגי-האור, עם צללי-ימים,
תמרת מגפתו, עלית להניה.

באש תשובי תדבקי בו, באדם.
עם נטות הליל בשעת בין-השמשות,
אל צלעותיו תשובי, אל חבוקו העז.

ס ל ע

סלע עירם ופריה זוקף קומתו בצלע החר.
סלע מלבין ומבהיק פראי מלשש וממרט.
דומם הוא נצב כנטול כל חיים ורצון.
כמו היה כאחד מאבני השדה והדרך.

ורק בשבילי כמו יתדובב הסלע תמיד ברצדה.
ורק בשבילי הסלע הוא חי מרכבות בגי-אדם מהלכים.
ורק בשבילי הוא אומר את הכל שבכל, הוא אומר!
כי לי הוא הסלע - כבת-קול מלבי הדובר בו תמיד.

איש איש מאתנו נושא בלבבו אהבה למין סלע כזה.
האומר לאדם כלשהו את הכל, המגלה לו אותו בעצמו.
איש איש בורח אי-יום אל סלע כזה האומר לו בלבד, ורק לו,
את הכל שקלט ושמע וגו בתוכו האלם, הסלעי.

יש סלע כזה גם לי, המלבין בצלע החר.
שם חביתי אהבת בראשית בנרועי,
שם היה כל לבי מרקד והומה מתמיד,
עת על מצח הסלע נשקתי לאות-אהבה.

4.4.53

א ל ה ל י ל ו ת ש א ה ב

מה ארצה כי יהיו עוד לילות בעולם -
לילות של ירח קורן ומאיר,
לילות של השקט ובטחה שבכלב,
בם יוכל כל אחד להזות בלבבו.

מה ארצה כי יהיו עוד לילות בעולם
בם תהלך אשר בדרך יפסע בנתיבות האפל
יוכל ללא מורא וחיל לשפף לבו לליל -
לילות-מקלט לכל תרי הדרך אל עצמם בדומיה.

לא עוד דממת מורא ורצח, דממת אימים!
תהא זו הדממה שקל אוהב חושק בה,
דממה במגנינת אלפי רזין ופלא.
אל חיק זו הדממה יבוא כל נאהב.

והצללים באפל לא יארכו לדם.
והרוחות בליל לא ישאו אימה בכנפיהם.
אהבה תשכן בם, דממה לגפש שוקקה,
מחבוא לכל ענף משאון-פרפים עומם.

א ל ה ל י ל ו ת ש א ה ב

נצנוצי כוכבים. עולמות רחוקים. אנדה ודממה.
ערפלים במרחב. אהבה בלבב. חרש נסוד.
אלה לילות שאהב, מה ארצה כי ישובו אי-יום.

24.12.53

פ ר י ד ה

הסוף הוא כך תמיד, נערה שלי.
ריחות בחרצפתם יתפלשו על משתי
ונגון שמלה מתשרששת בפתח החדר.
הדלת תנחר צרירית וקרועה לרנוחה
ואלף כוכבים נוגים מפעדה יביטו.

עננומים אורות הרחק,
נושאים חלום נוגה בכנפיהם
אשר בהן ימריאו לאין סוף.
וכך, ממרחקי התהו, נבהיקו באורם.
תמיד נותר שריד-מעט, כמצבת קבר.

הנערה הלכה לדרך נודייה.
הן בה מרגוע לא יהי לגצח.
אך לא, דומה: פריחה ביעות לכוכבים,
ותבהיק משם כיתהלם בכתר.
ממרחקים תהיי לי עד עולם לאור!

• • •

עוד ליל-שרב יבוא.
בליל מלילות הקורן
אל כוכבי אעוף,
זו מצבת-העבר, נערה שלי.
זה האל וזהו הקורן שאעלה.
אין תוהים לדרך בגי-אנוש.
הם - שירי הדיר ותקלפות מעברותם
ישאו עד רדתם לקבר השחממם.
אין תוהים לדרך בגי-אנוש.
את שיאהבו מכל ימיתו בידיהם.
הרבה שירים אשר עוד
לרצה ולילדים, ביום מן הימים יבואו.
אך בכלם לא אכס על זו המצבה
המאירה לי כננה וכוכב מן הרכיע.
נערה שלי כיתהלם קבועה בכתר העולם.

29.5.54

נִירִים

נִירִי - הָרוּחַ וְהַפֶּלֶא בְּצִלְלֵי הַסּוּד,
זוֹרְמִים בְּנִחְלִיהֶם, אֵין-סוּף שֶׁל צִלְלִים;
נִירִי - שִׁירִים שֶׁל עֶרְפֶּל עֶמֶק, וְהוֹד
שֶׁיַעֲטָה כָּלֶם מַעֲטָה-רְזִים.

לִי רַעִים - נִירִים לָהֶם הַטָּרֶשׁ בְּשָׂדוֹת,
רִגְבֵי-עֶפְרָח חוֹמִים נָחִים בְּשִׁלְוָתָם;
לִי רַעִים - נִירִים לָהֶם הָרֶפֶת, הַגְּרִנוֹת
חֹמֶר חִלְלִים שֶׁל עֶדֶר רֹד מֵהָר.

נִירִי גָּקְרוּ מִסְלַע זֶר בְּאַרְצָן רְחוֹקָה,
עֶרְפֶּל כֶּסֶה הַצּוּר וְנִחְדָּר מוֹכּוֹ;
נִירִי - דֶּרֶכִי הַחֲלֹף הַנֶּצֶחִי בְּנִתְיבוֹת תּוֹנָה
וְכִסּוּפִים תָּמִיד לְרֵגֵב אֲדָמָה וְלִמְרַחֵב שְׂדוֹת.

אֲדַע עַד מָה אֲשֶׁרוּ רָצִי בְּקִרְיַת נִירָם.
לָהֶם לְבִי יָרֵן, מִנֵּת חֲלָקָם שְׁפָרָה.
אֲנִי - נִירִי לִי זֶר וְאוֹרוֹ רְחוֹק מִנִּי אוֹרָם.
אוֹרוֹת דֶּרֶכֵי-הַכֶּרֶף הַמְּבִלִּיחִים בְּלֵיל-חֹשֶׁכָה.

לִי רַעִים - אֲשַׁמַּע רִנָּת עֵמֶל בּוֹקֶצֶת מִנִּירָם
וְנִעֲנִית בְּקֶר לוחֶף עֲשָׂבִי שְׂדוֹתָם.
נִירִי - דֶּרֶךְ נְדוּדִים בְּעֶרְפֶּל־הַזֶּמֶן
וְנִגָּה בְּרֹאשִׁית מַחְבִּיּוֹן לִב-הָעוֹלָם.

26.12.54

אֵת

אֵת כָּל הַשִּׁירִים שֶׁלֹא נִשִּׁיר יוֹתֵר
וְכָל הָאֻקְבוֹת שֶׁלֹא נֶאֱהָב עַד־עוֹלָם.
אֵת רוּחַ-הַהָרִים אֲשֶׁר נִשְׁכָּה
וְעִמָּה פָּרְחוּ כָּל הַחֲלוּמוֹת,
כָּל הָאֻמוֹנוֹת שֶׁפָּעַם הָאֻמָּנוּ.
הִלָּכְתָּ בְּדֶרֶךְ-נְדוּדֶיךָ הָאֲחֻת
וְלֹא יָדַעְתָּ מָה עִמָּךְ נִשְׁאֵת.

ינואר 1955

עוֹלָמוֹת אַחֲרִים

לָמָּה זֶה כּוֹרְעִים תַּחְתָּם
כָּל הָעוֹלָמוֹת אֲשֶׁר בְּרָאנוּ
כִּכְרָע בְּתִי הַעֲנִי בִּסּוּפָה?
תִּכְהַר בְּלִים נָהִי שִׁיתְפוּרֵר סִלְעָנוּ
מִקְצָף תַּגְלִים?

לָמָּה זֶה תָּמִיד גּוֹנְעִים הַחֲלוּמוֹת,
כָּל הַחֲלוּמוֹת גּוֹנְעִים וְנִקְבְּרִים?
הַכֶּף נִגְנֹר שֶׁכָּל אֲשֶׁר לִבְנוֹ הוֹרְתוֹ -
אֲחֻת דִּינוֹ לָמוֹת בִּידֵי הַשָּׁמַשׁ?

לָמָּה זֶה תָּמִיד נִשְׁכַּחַת מִנִּיגָה אֲחֻת,
אוֹתָהּ נִפְשָׁנוּ תִּנְגֵּן עִם עֶרֶב,
וְאֵלֶּךְ נְעוּנִים, מִכָּל בְּתִי הַזֶּהֱרִי, נִיחוּ מִן הָאֶפֶל? ..

א

הִיָּה לָנוּ עוֹלָם קָטָן - תְּחִלָּת־הַמִּדְרָגוֹת;
הִיוּ לָנוּ סוּסִים וְחִילֵי-עוֹפְרָת, בְּאֲשֶׁר חִפְצָנוּ;
הִיוּ לָנוּ הַרְבֵּה רַעִים, לְכָל יְלָדֵי תַקְרָת.

בְּתִחֲלֵית־הַמִּדְרָגוֹת וְרַחַת תָּמִיד הַשָּׁמַשׁ מִצַּחֲקָתָה.
בְּתִחֲלֵית־הַמִּדְרָגוֹת גַּם הָאֶפֶלָה חִיָּכָה מְאֹד.
עַד-מָה אֶהְבְּנוּ אֶת הָעוֹלָם בְּתִחֲלֵית־הַמִּדְרָגוֹת.

פִּצְצָה אֲחֻת נִפְלָה בְּתִחֲלֵית־הַמִּדְרָגוֹת.
כָּל הַסּוּסִים וְהַחֲלִילִים נִפְצְצוּ לְרִסְסִים.
הִיוּ שָׁם גַּם אֲבִרֵי-גּוֹפֶם שֶׁל כָּל יְלָדֵי הָעִיר!

מֵאֵן לֹא הִיָּה לָנוּ יוֹתֵר עוֹלָם בְּתִחֲלֵית־הַמִּדְרָגוֹת!

ב

גִּדְּלָנוּ בְּסִתּוֹ אֶחָד אֶרֶץ שֶׁל הָעוֹלָם.
תָּמִיד כִּסּוּ עֵבִים אֶת תְּכֵלֶת-הַשָּׁמַיִם.
וּבְנִידִים אֲפּוּרִים לְכִשּׁוֹ הָאֲנָשִׁים.

חֲלָמָנוּ אִזּוֹ הַרְבֵּה בְּלֵיל וְגַם בְּיוֹם
עַל הַשָּׁמַשׁ וְהַשָּׁמַיִם, שֶׁעֲנִיִּים בָּהֶם
לְקַחוּ אוֹתָם מֵעוֹלָמָנוּ, מִתְחִלֵּית־הַמִּדְרָגוֹת.

הִיָּה לָנוּ תְּלוּם אֶחָד גָּדוֹל, אוֹתוֹ מֵאֵד אֶהְבֵּנוּ.
יוֹם אָבִיב. כִּפֹּר הָעִיר הוֹמָה רְבוּא-אָדָם,
דְּגָלִים אֲדָמִים. וְאִישׁ לֹא לְבֶשׂ עוֹד בְּגַד אֶפֶסֶר.

רַבִּים מִן הָרָעִים, שְׁאֵהָבוּ אֶת הַתְּלוּם כְּמוֹנִי,
אוֹמְרִים כִּי הַתְּלוּם יֵצֵא לְרַחוּבוֹת.
אֲנִי רֹאֲיָתוֹ רְכוֹב עַל סוּס, דְּגָל שְׁחֹר בִּידוֹ,
וְרְבוּא הָאֲנָשִׁים אֲצִים עִמּוֹ אֶל הַתְּלוּת.

מֵאֲזֹ לֹא חֵלְמָנוּ יוֹתֵר תְּלוּמוֹת עַל דְּגָלִים וְאֲנָשִׁים.

ג

כָּל אִישׁ לְאֶהָלוֹ הֵלֶךְ, יַחַף וּמִיָּנֶע.
רָעִים רַבִּים רָעָבוּ לְלֶחֶם, גָּדְלוּ בְּלוּרִית
וְהָיוּ גֵאִים מֵאֵד נִעְצָבוּכִים תָּמִיד.

בְּשָׁעוֹת הָעֶרֶב הַיּוֹרֵד דָּמָם סָעַר מֵאֵד.
הֵם נִגְנוּ אֶת מְנִינָת נַפְשָׁם הַגְּאִינָה.
הֵם נִעְצָבוּ מִבֶּט דוֹקֵר בְּנִצָּח הָעוֹלָם.

וּבְעוֹלָם חֲזָרוּ רְבוּא הַתְּלוּלִים מִן הַתְּלוּת,
כִּה נִהְרָגוּ יוֹם יוֹם כָּלָם.
וּבְעוֹלָם בִּקְשׁוּ רְבוּא שָׂבִים מִן הַתְּלוּת
אֶת יוֹם-הָעֲבוּדָה וְלֵיל-הַשְּׁעִשׁוּעִים.

וּבְעוֹלָם יֵשׁ אֶלֶף בְּתִי-זֶהֶר מְנִינִים
בְּצִלִּיל מַתְכָּת כֹּה נִקְשָׁה וְכֹה צוּנָן.
וּבְעוֹלָם רַק מְנִינָה אַחַת הִיָּתָה לִי -
וְאֶלֶף נִגְנִים גִּרְפוּ אוֹתָהּ עִמָּם.

מֵאֲזֹ - דְּמָמָה גָּדוֹלָה בְּשָׁעוֹת הָעֶרֶב הַיּוֹרֵד.

1955

בְּבֵית - הָאֵם

נתישבנו דחוקים זה לזה כמבקשי מפלט איש באחיו. מולנו ישבה אמו, עיניה מרפרפות עלינו וכולה דומיה נוגה וחרישית. ושוב היה זה מרטיץ שאור עוז והשיח לה על-מה באנו. "רענו היה. כאחד מאתנו בכל. מאד אהבנוהו ובאנו לומר לך מה רב האבל בלכתו".

כך השיח מרטיץ קטועות ועיניו תועות הרחק, אי-שם במרחבי התהו. עיני האם נתמלאו דמעות ובשרוולה היתה מוחתן מעל פניה הדלים. "כן, הלך, הלך קרול", מילמלה האם ודמעות שוטפות פניה ובכי חנוק מבקש מוצא מדי-פעם. "הלך ואיננו. רק אותנו השאיר בלא-כלום. ריקים מחיים, נטולי כל עול ו!"

בדברה היתה עוית עולה מקרבי, קונה לה אחיזה בגרוני, וכמו חנקתני עד צאת הנשמה. אך הנשמה נתעקשה ומיאנה לצאת. ואני רציתי לספר עמה על הכל: על שנות הילדות, על שעשועינו ומשחקינו, על אהבתנו הגדולה את העולם, על ביתנו שחרב, על יתמות ועל עוני, על אמונה במחר הוזהר; ורציתי לספר גם על קברים, אלפי קברים, שורות ארוכות של קברים, בהם קברנו את האמונה, בהם קברנו את המחר הוזהר. הכל רציתי לשפוך בפניה, אך כוח לא היה בי, רק מרעיד הייתי מעוית זו שפירפרה בגרוני והיתה מחנקת אותי עד אבדן החושים. "קרול שלי", יבבה האם חנוקות; "היכן הוא כעת? קר לו ואין בכוחי להלבישו. הלא ילד היה בלכתו מאתנו. אכזרים אתם. לא, לא אתם. גם אתם, כמוהו, ילדים אומללים וגלמודים בקרב המוני-אדם. אכזרי הוא העולם שלקח אותו ממני". לרגע נשתתקה. נדמה היה כי נשתקעה בתוך עצמה והיתה חוזרת שנים הרבה אחורנית. אל אותם ימים בהם היה קרול בן-טיפוחיה הקט והאהוב. "את הכל לקחו ממני. אתם לעולם לא תבינו; אתם גברים. גם אביו לא מבין לגמרי. היה לי הכל — הכוח ליצור אנשים! אתם יודעים מה זה? קרול שלי היה. טיפחתיו וגידלתיו ולעיני גדל והפך אדם. אני, במוידי, יצרתי אותו — עד — עד שהלך מאתנו! רואה הייתי אותו לעתים שהוא שוכח עצמו. כולו מלא אותה אש שלכם, אש הלפידים שנשאתם בהפגנות הגדולות שלכם. קרול הלך ממני. קרול הלך מעצמו. הוא נמלט לאלפי אנשים ורצה לשכוח כי קרול הוא, בגנו היחיד והיקר שגידלנו במו ידינו. די, אין לנו מאומה. גם ילדינו הולכים מאתנו. לא רק את החיים גולו מאתנו. הם לקחו את האהבה, את המשפחה. לכם — עולם מלא דגלים ואנשים ותלומות ולנו לא נשאר דבר!" כך היתה משיחה בלהט כשוכחת עצמה, עד שפרצה בבכי מר והיו דבריה נבלעים בבכיה.

ואני — כל שבי נודעק וביקש לענות לה על כל ששחה ועל כל שחפצה להשיח. לרגע שכחתי את ההריסות הנוראות ההן, שכחתי את אברי אמי המשתרעבים בינות לחרבות. כל

משחלפו שבועות מספר מיום הקבורה אורנו עוז שלשתנו ושמנו פנינו אל בית-ההורים. כולנו ידענו כי שומה עלינו לנהוג כן, אף כי נתיראנו יראה מרובה בשל האם שעגמה מרובה ירדה עליה, ואנשי רחובה אפילו סחו כי מעט שבמעט נשתבשה עליה דעתה.

הולכים היינו לבית-משפחתו שבקצה הכרך וכל הדרך היינו דמומים, כמי שדעתו טורדתו מכדי שיהא בכוחו להשיח הרהוריו ברבים — איש איש והרהוריו שלו העצובים והנוגים מעצם הזכרון המדכא על זה אשר הלך, ועל כי שלושה הננו, ועל כי הולכים אנו לנחם את אמו-הורתו תאבלה על בנה שנקטף באבו.

וכל אותה שעה מהרהר הייתי: על שום-מה נגזר דוקא עליו, על קרול, שיהרג? מהו ששם חיץ ביני לבינו וקבע: אתה למוות ואתה לחיים? ורגש מריר של אשמה נתגנב לאטו אל קרבי והיה מעוררני לחשוב שמא היתה ידי, ולו גם במשעה, במותו ללא-עת של קרול; או שמא אשם הייתי בעיני עצמי כי אף אני לא מתי עמו... מהלך הייתי בטבורו של הכרך וכל ההמולה סביבותי נשתכחה הימני, ולא שאר ברוחי אלא שריד-אדם, צלו המהלך ותוהו. בריה רדופת-גורל, גורל נטול-פשר-ודעת. ומבעד לדוק-הערפל שהיה מצטעף נגד פני, עלתה וביצבצה דמותו של קרול, כשהוא מחזיק בכנף-בגדי ומושכני עמו אל כל אותם המקומות בהם בילינו יחדיו שנים כה רבות. דומה היה עלי, כי הוא דובר אלי, ואולי אל כל ההמונים המהלכים סביבי בסימטאות-הקרת, וקולו מתרומם והולך, והוא כולו מלא אש יוקדת וגדולה. הוא קורא למאבק על שיוון, על צדק, על חירות. אלפים מטרים אוזן קשובה לדבריו: הגה הם מתלקטים לשורות; הגה גם דגלים נישאים בידיהם — וההמונים צועדים וראשונה ובראשם אני רואה את קרול, המאמין הגדול. ולפתע נעלם הכל והדומיה שבה אל הערפל שבקרבי. ידעתי: קרול איננו, לא יהא עוד. וכל שלחם למענו — מהו? קטן הייתי אז וחשתי איך נסחף אני בורם העולם ומפרפר פרפורי-איש. כן! קרול, אני, כולנו, המאבק והדגל — הכל. אין אלה אלא פרפורי-איש של אנשים קטנים הממאנים להשלים עם היותם עלים נידפים ברוח...

עודני שקוע בהרהורי אלה והנה הגענו לבית משפחת קרול. העפתי מבט על שני רצי והנה פניהם חיורים ושפתותיהם מרטטות. עמדנו מול הדלת ודקות מספר לא הושטה כל יד אל עברת. מרטיץ התאושש. ראשונה והקיש מספר נקישות. לאחר שהיית-מה נפתחה הדלת ודמות האם נתעמדה בפתח. עמדנו מחרישים באין מלה בפינו. גם האם החרישה. היא ריק פתחה את הדלת לרווחה וכאילו הזמינתנו להיכנס אחריה. בלכתי אחריה ראיתי כי זקנה בשנים רבות, קומתה שחה, שערותיה הלבנו, קמטים עמוקים נחרשו בפניה ועיניה עממו כגחלים לוחשות. כמה יראתי אותן עת נעצו בי מבטן...

אחד, חלל אחד בנפש כולנו, אתמולנו מעלה אורי-עשן מעיי-
חרבות ומחרנו שקוע בעומק-האימה.

והיתה האם בוכיה ומקור-דמעותיה לא יבש. קמנו מחרישים
ובלי אומר ובלא דברים התחלנו משתמטים אחד אחד החוצה.
אפלולית-החדר נתעבתה קמעה, רק עיני הגחלים של האם
היבהבו בו והיו העינים נעוצות בנו כסכינים, כפותחות פצעינו
וועקות: "שובו לאמא!"

מחריש נתעכבתי בפתח ולבי נוקפני מגעת בידית הדלת
ומסגרה על-פני האם. ניצב הייתי בודד. רעי נתרקו הימני
ואני עומד בוחה אל האפלה ואל הדמות הניבטת מולי בעדה.
העוית שחלחלה בי עזבתני לרגע כשקראתי בקול: "שלום,
אמא!" — ונסתי משם כל עוד רוחי בי כשדמות בית-נעורי
רודפתני...

גְּבוּרִים לְלֹא-תֹאֵר

לאבנר ספיה הי"ד

מסביב נראות צלליותיהם המאיימות של ההרים הרחוקים. מה
צפון בהם הלילה?..

הבית רחוק עתה כבחלום-ליל ורוד. והבית הוא חום נעים,
כורסה רכה, ספר-קריאה, מסיבת-רעים נעימה, מיטה נוחה עם
סדין צח כשלג. הבית הוא הורים, הבית הוא שלזה, הבית הוא
אהבה.

והגבול קרוב עתה כמו המציאות האפורה. והגבול הוא
ליל חרפי זעום וקר, דרכי-עפר טובעניות, אויב אורב מאחורי
כל שיח. הגבול הוא הרובה הנלפת ביד, הגבול הוא האימה.

הלילה ישכב הוא פה בגבעה בוצנית ויארוב לאויב מתנכל;
גם מחר ישוב ויארוב. אפשר כי כך ינהג שבועות ואולי חדשים.
אחרי יבואו חבריו הצעירים יותר, היושבים עתה שלווים בביתם
ולוגמים כוס תה מהביל. אז יחזור הוא הביתה, יחליף מדיו
וישוב לחיות כמקודם. אפשר ישב לספסל-הלימודים; הן זה
חלומי מכבר, ואם לא יוכל לנהוג כן, יעבוד וישתכר למחיתו
ואת חלומי על הלימודים יגשים, אם יוכל, במאורח יותר. אך
הם! אין להפליג בחלומות ודמיונות. המציאות קרה עתה והחלום
עודנו טובל בערפלי עתיד. עתה ישכב במארב עם חבריו-
לנשק, למען אלה הצעירים העתידים לשאת בנשק מחר ולמען
הזקנים אשר נשאוהו בגבורה אתמול. הוא רק את חובו פורע...
המחלקה הציבה נשקה ונעצה עינים טרוטות מחוסר-שינה
אל אפלת-הלילה המסתירה את תנועת האויב הקרוב.
הקור גדול והבחורים מצטנפים איש בתוך עצמו: כל אחד
וחלומותיו, כל אחד ומאוייו לעתיד, וכל אחד — עיניו נעוצות
אל לב הליל הישראלי.

והנה האויב קרב!

ראשון ילך הגשש. אחריו — טור של עשרה גברים, לפי
הנראה הם מזוינים. הקור פג, העיפות נעלמה. הידים לופתות
ביתר חוזק את הנשק התופך לחמים וקרוב.
הגשש נעצר; נדמה שהרגיש במשהו. הוא חוזר ומוזהיר
את חבריו. מעתה מתפתח הכל בקצב מבויק. היריה הראשונה

השנים הרבות שחלפו נמוגו בערפל, ודמותה הענוגה והרכה
של אמי, הטבועה עמוק בנשמתי מימי ילדותי, נתחלפה בראשה
הלאה של האם האומללה שישבה מולי ושפכה לבה. לרגע נשכחו
ממני שדות-הקרב של מדריד העשנה, נשכחו ממני דברי קרול
האחרונים: "פיטר, אני רוצה לחיות! אני אוהב את החיים".
שכחתי מה חור היה, שכחתי את כל הדם שאבד. נמוגו גם
עיני העמוקות והדלוקות שכבו לאטן — והיו כלא היו. ומבעד
לחנק שבגרונתי הפלטתי: "הם שיקרו לנו, אמא. לעולם לא יהיה
לנו בית אחר. הכל נהרס, אמא, ולנו אין מאום". הבכי שנסתתר
בקרבי שעה מרובה פרץ חוצה ובבת אחת, וכך נתישבתי מול
האם השכולה, כולי רעד ובכתי מתחלחל באויר הקודח.

ורעי השנים דמומים היו ובעיניהם ראיתי את לבם השותת
דם, את נפשם הקרועה. שלושה הננו — בלא-מאום. פצע גדול

היה זה יום גשום טורדני. מטרות-זעף הצליפו ללא רחמים
ומעט מעט החלו קילוחי-מים דקיקים לחדור מבעד לצואר ולצנן
את הגב החסון. הברקים הבריקו, הרעמים רעמו. כן, הפעם
היו אלה אך רעמי-שמים. רעמי התותחים נדמו מזה שנים
ו"שלום" בארץ, והמטרות ירדו ללא הרף.

תחת עץ רחב-ענפים עמד הוא, צעיר ישראלי, כשהוא
מצפה ל"טרמפ" שיחזירוהו לבסיסו אי-שם על גבול ישראל.
מכוניות עברו ביעף על פניו; הן חלפו חיש כשהן משאירות
אחריהן פס רטוב בלבד. הצעיר, שנרטב עד שרשי עצמותיו,
נצמד בחזקה לעץ כמחפש מחסה מועם המטר — ולשוא. והוא
מרעיד קמעה וחורק שיניו. כמעט וקילל. כך — חשב לעצמו —
מסריחים בגבולות. חיים ככלבים ללא בית, ללא חום, ופה
מכוניות חולפות בלי להיעצר! הוא סינן קללה בין שיניו: "לכל
השדים, לך והילחם בעד אלה".

העתונים מסתפקים בהודעות. קשה לדרוש מהם יותר, וכי
מנין ידעו? והודעותיהם קצרות, או ארוכות — הכל לפי חשיבות
המקרה. תדירות המאורעות מקטינה את הכותרות ודוחקת את
הידיעות הללו לקצו העמודים. לעתים מצוינות אך ורק הודעות
שירות השידור של האויב, על מקרה זה או אחר שנתארע על
הגבול משני עבריו. מדי יום נופלים הבחורים האלמונים, נטולי-
שם ונטולי-תואר, ומעטים, מעטים מאד, יודעים איך נפלו אלה או
איך חיים אלה שלא נפלו — הלא הם רעי הנופלים, שנשבעו
ליד קברות חצובים, מצפון ועד נגב, להמשיך בדרך חבריהם
שאינם; הם נשבעו אמונים לגבול שרוה מדם חברים יקרים
וטובים.

הלילה קרב. השמים קודרים. האויר צונן וקר. הדרכים
מבוצצות ומלאות שלוליות.

ערה המחלקה. היא יוצאת למארב על הגבול. המשימה:
מארב על דרך ההסתננות בגבול הדרומי. איש איש מצטנף
במעילו וכשהוא לופת בחיבה את נשקו הוא יוצא בשירה לדרך.

חולפות המכוניות בפרברי־העיר המערביים, פונות דרומה לעבר בית־הקברות הצבאי. בתפנית הכבישים ניצב ענק בודד — עץ תמיר רב־עלים ורחב־ענפים. העץ ניצב קודר, נוטף טיפות מטר. דומה, העץ מרכין צמרתו. דומה, הוא זוכר את הנער הסוֹר־הגו שנצמד אליו בחפשו מחסה מסופת המטרות...

המכוניות הורידו מטענן אל חיק־האדמה — וחורו... והבחלקה ממשיכה חייה, חיי מחלקה בצח־ל. היא חיה בשדה ומתאמנת ימים ולילות: מצעה — אדמה קשה; מאכלה — מנות קרב; סדר יומה — אימונים מפרכים ומיגעים. אך בלבה היא נושאת ביגון ובגאון את זכרם של שנים מחבריה שנפלו. יש ובערבים פנויים מתקבצת המחלקה סביב מדורה, זו מדורת הלוחמים הנצחית, ואז היא זוכרת את דרכה, למן ימיה הראשונים, בין ההרים בדרכיהם המיגעיות, באימוני־הלילה ובחיים על הגבול הזועם והאהוב. ומעל הכל מזדקרת דמותם של שני הרעים שנפלו בדממה, רעים נטולי־שם ונטולי־תואר.

האש מתלבה מן הרוח המנשבת ומגיהה את פניהם של הבחורים היושבים סביבה, פני דור ישראלי צעיר הנותן את שנותיו על הגבול ואין תרועת־חצוצרות המכריזה עליהם כגיבורים. והפנים מאובקים מעמל־ימים. השירה בוקעת מאליה והיא מסתלסלת נוגה אל הערב. ועם רוח־הערב מעלים הצלילים את דמותו של נער חסון הנצמד אל עץ מתמר בסופת־גשמים, ועל פניו חולפות ביעף מכוניות־פאר מהודרות...

גוררת אחריה צרורות מקוטעים. נשמעת הזעקה הראשונה. החלל הראשון בקרב האויב כרע נפל — והשאר נסוגים כשהם פולטים אש מנשקם.

במהירות מתארגנת המחלקה לדלוק אחר האויב הנסוג. הפקודה מפורשת: לא להניח לאויב לברוח! הבחורים מהווים שרשרת ומתקדמים במהירות מהאגפים. אש ניתכת משני הצדדים. הרווח מצטמצם והולך. האויב משאיר את נפגעי־ו בשטח וממשיך בנסיגתו כשהוא מחפה על עצמו. ולפתע, בלי שנתארע משהו מיוחד, צנח הראשון — וזעקה קטועה בפיו: „הי, חברה! נפצעת!“ חבריו חשים לעזרתו. אחד נשאר לחבשו והשאר ממשיכים לדלוק אחרי האויב הנמלט על נפשו.

וגם הפעם, כרגיל, באה למחרת בעתונים הודעה — ותו לא: „שני חיילים ישראליים נהרגו בהתנגשות עם ערבים מזוינים שחצו את הגבול“.

שתי מכוניות־משא צבאיות עמוסות חיילים היושבים בשני טורים ישרים וזקופים משני צדי המשאיות כשבידיהם רובים מכודנים וארשת פניהם קודרת ורצינית. במשאית הראשונה — ארון עוטה דגל כחול־לבן, ובו גופת החבר שנפל.

המכוניות עוברות ביעף ברחובות־העיר הסואנים. אורחים טרודים עוצרים מצעדם, מתבוננים קדורנית במכוניות החולפות ומפטירים מלים מספר על המצב החמור בגבולות, וממשיכים בדרכם כשהמכוניות נעלמות בעיקול הכביש.